

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 3 december 2020
– Gruppen för utländska studerande

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för
medborgare i land utanför EES

Överklagandenämndens

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Kina, ansökte om studiehjälp för läsåret 2020/2021. I samband med ansökan uppgav NN bland annat att hon bott i Sverige sedan augusti 2016 tillsammans med sin mamma som är medborgare i ett EU/EES-land eller Schweiz. NN lämnade även uppgifter om sin mammas företag i Sverige.

CSN beslutade att NN, som utländsk medborgare har rätt till svenskt studiestöd för studier i Sverige till och med den 31 december 2020 eftersom hon är bosatt i Sverige, har varaktig anknytning till Sverige och har uppehållsrätt i Sverige till och med den 31 december 2020 i och med att hennes mamma är brittisk medborgare. CSN avlog NN:s ansökan för tiden därefter och uppgav att beslutet baseras på att övergångsperioden i utträdesavtalet mellan Storbritannien och EU löper ut den 31 december 2020 samt att brittiska medborgare som inte uppfyller villkoren för att jämföras med svensk medborgare enligt EU-rätten före den 31 december 2020 inte heller kan få svenskt studiestöd med stöd av EU-rätten för tiden efter övergångsperioden. CSN anförde vidare i huvudsak följande som skäl till beslutet. NN uppfyller inte något av villkoren för att jämföras med svensk medborgare enligt EU-rätten eftersom hon inte kan ses som barn till migrerande egenföretagare då hennes mamma arbetar för få timmar per vecka under studietiden. Hon uppfyller inte heller något av villkoren för tiden efter den 31 december 2020 eftersom hon och hennes mamma inte har uppehållsrätt i Sverige efter nämnda datum. CSN redogjorde slutli-

gen för de villkor som NN hade behövt uppfylla för att få rätt till svenskt studiestöd, bland annat särskilda skäl.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak att hon anser att beslutet är fattat för tidigt eftersom hennes mammas företag fortsätter att växa.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. I ett yttrande anförde CSN bland annat följande. NN har inte permanent uppehållstillstånd. Hon har varaktig anknytning i Sverige till den sista december 2020 och uppfyller villkoren för varaktig anknytning fram till det datumet. Vad gäller villkoret för uppehållsrätt i Sverige så ändras förutsättningarna för NN under hennes studietid. När NN och hennes mamma flyttade till Sverige var Storbritannien med i EU och hon hade då uppehållsrätt i Sverige. Från och med den 1 februari 2020 då Storbritannien lämnade EU till och med den 31 december 2020 råder det en övergångsperiod. I enlighet med utträdesavtalet mellan EU och Storbritannien så har brittiska medborgare under denna övergångsperiod fortsatt bedömts ha uppehållsrätt i Sverige enligt EU-rätten. Från och med den 1 januari 2021 upphör brittiska medborgares uppehållsrätt och de kan i stället ansöka om uppehållsstatus. En sådan uppehållsstatus ger rätt att bo och studera i Sverige. Den är dock inte att likställa med uppehållsrätt som krävs i kombination med förvärvsarbetet. Det finns inte heller särskilda skäl att lämna studiehjälp.

En utländsk medborgare som är barn till en migrerande arbetstagare eller en egenföretagare i Sverige kan jämföras med en svensk medborgare enligt EU-rätten. För att ett barn till en brittisk medborgare ska prövas enligt detta villkor krävs att föräldern redovisade arbete i tillräcklig omfattning och med tillräcklig varaktighet under övergångsperioden mellan EU och Storbritannien, dvs. innan den 1 januari 2021. NN:s mamma företag registrerades i oktober 2020 och är i uppstartsfasen. Hon beräknar omsättningen till 15 000 kronor för år 2020. Hon har också bifogat beslut från Skatteverket med besked om skatteuträkning för beskattningsår 2021. Där framgår att mamman redovisat 10 000 kronor som inkomst av aktiv näringsverksamhet och att summa slutlig skatt att betala är 1 021 kronor. De inskickade dokumenten och mammans svar visar att hon inte uppfyller villkoren för att ses som migrerande egenföretagare i Sverige. NN har inte permanent uppehållsrätt i Sverige eftersom hon inte är bosatt här sedan minst fem år.

NN har kommit in med med kompletterande synpunkter i anledning av CSN:s yttrande.

Författningsbestämmelser m.m.

I 1 kap. 4 § studiestödsstödslagen (1999:1395) anges följande. När det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, ska utländska medborgare jämföras med svenska medborgare om de på grund av anställning eller etablering som egenföretagare här i landet kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från

1. EU-rätten,
2. avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),
eller

3. avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan, och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer. Första stycket gäller även familjemedlemmar som avses i 3 a kap. 2 § första stycket utlänningslagen (2005:716) till sådana utländska medborgare. Detsamma gäller sådana familjemedlemmar till svenska medborgare som avses i 3 a kap. 2 § andra stycket utlänningslagen, om den svenska medborgaren är anställd eller egenföretagare här i landet.

I 1 kap. 5 § samma lag anges följande. Utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige som kan härleda rättigheter i form av sociala förmåner från EU-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd enligt denna lag, jämföras med svenska medborgare.

I 2 kap. 4 § samma lag anges följande. Studiehjälp får lämnas till studerande som är svenska medborgare. Studiehjälp får också lämnas till studerande som inte är svenska medborgare, om de studerande

1. är bosatta i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, och
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här. Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för personer som har fått en varaktig anknytning till Sverige och som är
 1. utländska medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716),
 2. schweiziska medborgare med uppehållstillstånd, eller
 3. familjemedlemmar till schweiziska medborgare som avses i 2 och själva har uppehållstillstånd.

Studiehjälp får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om den studerande har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller har beviljats ett uppehållstillstånd enligt den lagen eller om det finns särskilda skäl för att lämna studiehjälp.

I 10 § CSNFS 2006:7 anges att en studerande ska anses ha varaktig anknytning till Sverige om han eller hon senast det år han eller hon fyller 20 år har följt med eller senare anslutit sig till sin förälder som bor, förvärvsarbetar och har för avsikt att stanna i landet.

Prövningen enligt EU-rätten görs utifrån utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU, Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF), Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen, Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgare och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier samt praxis från EU-domstolen.

Överklagandenämndens beslut

NN har beviljats rätt till svenskt studiestöd till och med den 31 december 2020. Överklagandenämnden har därför endast att pröva om hon har rätt till svenskt studiestöd för tiden därefter.

NN är medborgare i Kina, hennes mamma är medborgare i Storbritanien och de har varit bosatta i Sverige sedan år 2016. NN har tidigare fått rätt till studiehjälp då hon uppfyllt villkoret om att ha varaktig anknytning till Sverige och haft uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen.

Efter det att Storbritannien lämnade EU och övergångsperioden upphört har brittiska medborgare, och deras anhöriga, inte längre uppehållsrätt i Sverige enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen. Detta innebär att NN numera kan få studiehjäp i enlighet med 2 kap. 4 § studiestödslagen om hon

- har permanent uppehållstillstånd,
- har beviljats ett uppehållstillstånd enligt lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, eller ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt samma lag, eller
- om det finns särskilda skäl att lämna studiehjälp.

NN har inte beviljats något av ovan nämnda uppehållstillstånd. De omständigheter som framkommit i ärendet utgör inte heller sådana särskilda skäl som krävs för att studiehjälp ändå ska kunna lämnas.

Enligt utträdesavtalet kan den som förvärvat rättigheter till sociala förmåner från EU-rätten innan den övergångsperiod som avtalats med anledning av Storbritanniens utträde ur EU upphört, under vissa omständigheter behålla dessa rättigheter. Överklagandenämnden delar CSN:s bedömning om att NN:s mamma inte uppnått ställning som migrerande egenföretagare i Sverige före övergångsperiodens upphörande, dvs. den 1 januari 2021. NN kan därför inte heller härleda rätt till svenskt studiestöd så som barn till migrerande egenföretagare. NN har heller inte permanent uppehållsrätt i Sverige.

Mot bakgrund av det ovan anförda ska överklagandet avslås.

Robert Schött

Cecilia Hedenström

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Schött, myndighetschef, Anita Enocksson, Hans Eklund, Sebastian Hasselström, Jessica Levin, Helena Söderberg och Christer Bergqvist

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN